

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
האגף לחינוך קדם יסודי

גן הילדים

לגילאי 3-6

הארכת יום הלימודים בגן הילדים

עקרונות מנחים לבנית תכנית עבודה

המשותפת לצוותי הבוקר והצהריים

לשנה"ל תשע"ח

עקרונות המשפיעים על תכנון דרכי העבודה, דרכי ההוראה ותכנון תכנית העבודה בגנים המאריכים את יום הלימודים במסגרת ניצנים

על-פי מדיניות האגף לחינוך הקדם יסודי תכנון השנה, תכנון תכנית העבודה השנתית, תכנון סדר היום בצהרי היום בגן יעשו בשיתוף פעולה מלא בין גננת האם וגננת ניצנים. התכנון יעשה תוך פירוט דרכי הפעולה המרכזיות החוזרות על עצמן לאורך השנה - אלו המשותפות בין שתי הגנים ואלו המייחדות את גננת ניצנים.

יום הלימודים בגן יהווה יחידה שלמה והרמונית ותתקיים בו תכנית רצופה משעה 7:30-16:00. תוך ראיית טובת הילדים מעל לכל.

- בסיום תכנונה המשותף של תכנית העבודה השנתית היא תבוא לידיעת שני הצוותים החינוכיים של הבוקר ושל הצהריים (גננות וסייעות) ותוצג במפגש משותף לפני פתיחת השנה.
- שני הצוותים יפגשו ביחד לישיבות ולשיחות לאורך כל השנה, במטרה לטפח את שיתוף הפעולה ביניהם.
- מומלץ להכין לוח הורים פעיל של " ניצנים" בכניסה לגן ובו להציג את תפריט ההזנה השבועי, תיעוד של חוגגי העשרה ושל הפעילות החינוכית השוטפת המתקיימת בצוהרי היום.
- כל יום תתקיים פעילות חינוכית וערכית סביב ההזנה - בה יפעלו הילדים בתורנות של קבוצות לפני, במהלך ובסיום ארוחת הצהריים. הפעילות מטפחת כישורי חיים סביב ההזנה וקידום אורח חיים בריא.
- לפני הארוחה - יקפידו על שטיפת הידיים, יארגנו ויערכו את השולחנות (בכלים רב שימושיים/חד פעמיים) יכינו סלט ירקות ויצגו בפני ילדי הגן את תפריט ארוחת הצהריים.
- במהלך הארוחה - ימזגו ויגישו לעצמם את האוכל
- בסיום הארוחה - יפנו, יכינו סלט פירות, יעצבו ויקשטו את תפריט ארוחת הצהריים למחר.

גננת ניצנים יקרה,

לרשותך עומדים:

1. הצעות לאופני החלפת המשמרות - הצעות לפעילות משותפת לך ולגננת האם, במהלך 20 דקות החפיפה בין שתי המשמרות.
2. אוצר השראות לפעילויות לצהרי היום - מגוון הצעות למתן השראות ולהתחברות אישית ומקצועית שלך במהלך כל זמן עבודתך בצהרי היום.
3. עקרונות המשפיעים על תכנון סדר היום במסגרות ניצנים
4. עקרונות מנחים לכתיבת תכנית עבודה שנתית (מתוך "קווים מנחים לעשייה חינוכית") - לשם היכרות שלך עם עקרונות העבודה הנדרשות בתכנון תכנית העבודה בגן הילדים ובעבודה בגן הילדים, ליצירת בסיס לשפה משותפת ואחידה עם גננת האם.

פירוט הסעיפים:

1. חפיפה פדגוגית: הצעות לאופני החלפת המשמרות - לפעילות משותפת לך ולגננת האם, במהלך 20 דקות החפיפה בין שתי המשמרות.
אנו מציעים לקיים פעילות קצרה, במשך זמן החפיפה של החלפת שני הצוותים, במסגרתה שתי הגננות פוגשות את הילדים במפגש מליאה ביחד לפעילות קלה ומשותפת.
לשם כך יש לתכנן, ביחד עם גננת האם, את דרכי הפעולה הקבועים והמשתנים, בהתאם לצרכים שיעלו לאורך השנה. אתן מוזמנות לעשות זאת בכל דרך שתמצאו לנכון: בשיתוף פעולה עם הילדים, בבחירה אישית שלכן, בבחירה עם גננת האם, בתורנות, ועוד.
ניתן:
- לפעול, לשוחח, לשחק בעקבות ניב, פתגם, שיר, דקלום, סיפור קצר/סיפור ארוך בהמשכים (בהתאמה מגזרית אם יש צורך).
  - לשיר ביחד עם הילדים, לרקוד ביחד עם הילדים, לשחק במשחק תנועות ביחד עם הילדים, להתעמל ביחד עם הילדים ולאפשר לילדים להנחות את המשחקים.
  - לשחק במשחקי חברה, לתת במה לילדים לבטא את עצמם ולהציג דבר שהביאו.
  - הציעו מה עוד ניתן...

2. אוצר השראות לפעילויות לצהרי היום - אתן מוזמנות להתחבר לאוצר הרעיונות או להציע בעצמך רעיונות במפגש ההיכרות הראשוני שלך עם גננת האם של הגן לפני תחילת שנת הלימודים לשם תכנון השנה המשותפת לשתיהן ביחד.

בעבודתך עם הילדים נשמח לאפשר לך להבליט את החוזקות שלך, להתחבר לתחומי העניין שלך, להביא את תחביבייך במהלך צהרי היום תוך כדי התחברות לצרכים העולים מהשטח, ואשר מקדמים את התפתחותם של הילדים בכל תחומי ההתפתחות: חברתיים, רגשיים, מוטוריים, שפתיים ותקשורתיים.

אוצר השראות לפעילויות:

- יוזמות ייחודיות שאתן בוחרות ביחד, או כאלה שאת מציעה, סביב נושא שנתי/ חצי שנתי/ המתחלף אחת ל.....
  - פעילות סביב פרויקטים שמתאימים לפעילות בה משתתפים כל ילדי הגן או במסגרת עבודה בקבוצות קטנות על-פי נושאים שמעניינים את הילדים כגון:
    - התייחסות לאוספים שמביאים ילדים לגן ומציגים אותם.
    - התייחסות לתחביבים של ילדים.
    - התייחסות לתחומי עניין של הילדים ולכל נושא שעולה מעולמם של הילדים ומעניין אותם.
  - פעילויות שאת יוזמת על-פי תחומי עניין שאת אוהבת או מתחברת, ואשר מתאימים לצרכי הילדים.
    - תיאטרון, תיאטרון בובות (חופשי , ובהשראת שירים וסיפורים)
    - בישול ואפייה
    - שרים קריוקי
    - ריקודים בסגנונות שונים
    - פיסול בחמר
    - פעילות חופשית עם מגוון חומרים, בסדנת חומרים פתוחה להבעה וליצירה בחומרים בדגש סביבתי - שימוש חוזר ונוסף בחומרים.
    - ליקוט שירון – ניצנים של שירי הגן האהובים על הילדים - איסוף השירים, שירה, קישוט השירון האישי לכל ילד/ה, שירון שמבקר בסופי השבוע בבתי הילדים וחוזר עם שיר משפחתי אהוב חזרה להיכרות ושירה בגן במהלך השבוע.
    - פעילויות בקבוצות קטנות סביב משחקים בטעם של פעם בגן ובחצר (עם גומי, חבל, מקל וכדור...).
    - אימוץ פינה בחצר וטיפוחה עם הילדים – הקמת גינת ירק, שביל תבלינים, עיטור קיר.
    - אימוץ וטיפוח פינה בגן/בחצר - פינה רכה ומחבקת להירגעות, מנוחה והפוגה.
    - יצירת פעילות הפגתית תוך שימוש באביזרים רכים, הרפייה, השמעת מוסיקה מרגיעה קלאסית קלה.
    - במסגרת התכנית השנתית מומלץ לתכנן ימים מאוחדים ומשותפים הממשיכים גם בצהרי היום כגון: שוק קח תן, ניקיון סביבת הגן, טיול משותף, פעילות הורים וילדים ועוד.
- מומלץ לחשוב על ארגון מקום בגן לתצוגה קבועה של הפרויקט.**

3. לרשותך עקרונות המשפיעים על תכנון סדר היום בגן במסגרת הארכת יום הלימודים בניצנים:

שיתוף והמשכיות

סדר היום הוא מכלול אחד שלם, רציף ומשותף לכל צוות, לכן הוא מחייב את כולם. בחינת התאמתו לילדים תיעשה באופן סדיר ורציף במהלך כל השנה.

שיתוף צוות הגן - חשוב שייעשה תכנון עבודה משותף של כל צוות הגן לכל שעות השהייה של הילדים בו ולאורך כל השנה. על צוותי הגן להיות ערניים למצבי חיים משתנים של הילדים ולדאוג להתאמה אופטימאלית של סדר היום למצבים אלה.

השיתוף יתבטא בתכנון משותף, ביישום, בקשר עם הילדים, בהפעלת הגן ובקשר בין צוות הבוקר לצוות הצהריים ובכלל.

מענה לצרכים אינדיבידואליים

תוספת הזמן שניתנה במסגרת הארכת יום הלימודים בגן היא הזדמנות להשקעה חינוכית אינדיבידואלית בילדים הזקוקים לחיזוק, לרכישת מושגים חדשים ומיומנויות חדשות או לשכלולן. לכן על גננות/מדריכות ציל"ה לתכנן גם פרקי זמן למפגשים בקבוצות קטנות ולמפגשים אינדיבידואליים, פרטניים על הילדים לשם קידום התפתחותם בכל התחומים (חרמש"ת- חברתי, רגשי, מוטורי, שפתי, תקשורתי).

תכניות העשרה

תכניות העשרה המופעלות על ידי גורמים חיצוניים עשויות להרחיב את הידע ואת המיומנויות של הילד לגבי נושאי התכניות. הילד יחווה התנסויות מאתגרות ומהנות ויגלה הזדמנויות חדשות שתאפשרנה לו ללמוד על עצמו ועל כישוריו.

איזון

חשוב לשמור על איזון בין זמנים קבועים לזמנים פתוחים, ובין פעילות והתנסות לבין מנוחה והפוגה.

עקרונות מנחים לכתיבת תכנית עבודה

מתוך עשייה חינוכית בגן הילדים
קווים מנחים לצוות החינוכי תש"ע-2010

האגף לחינוך הקדם יסודי
המנהל הפדגוגי
משרד החינוך

יעדים חינוכיים, תכנון דרכי עבודה ותכנית הלימודים בגן

תכנון וארגון של העבודה מסייעים לגנות לתרגם את היעדים החינוכיים לעשייה בגן-הילדים. **תכנית העבודה נבנית על-ידי הגננת, מנהלת הגן, יחד עם חברי הצוות, ומקדמת תהליכים משותפים של עשייה חינוכית. התכנית כוללת מרכיבים פדגוגיים ומרכיבים מנהליים.**

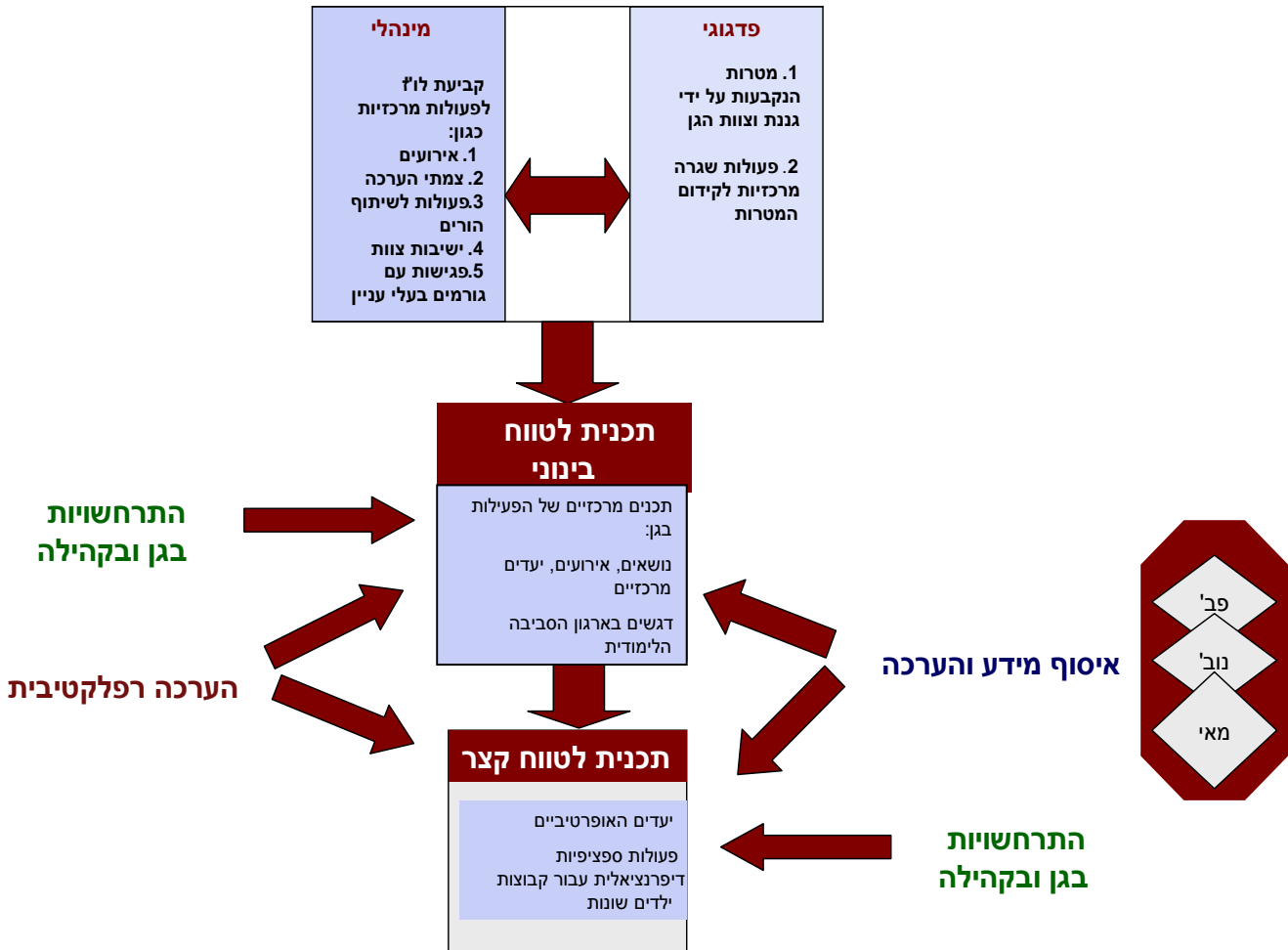
- א. תכנית עבודה מנהלית - מתפרשת על ציר לוח השנה וקובעת לוח זמנים לשיבות צוות, למפגשים עם הורים, מועדים לסיכומי הערכה ותכנון המשך הפעילות; לפעילות בקהילה, לפגישות עם גורמים בעלי עניין וכד'.
- ב. תכנית עבודה פדגוגית - פירוט של ידע, ערכים, מיומנויות וכישורים, שמצופה מילדים לפתח, ותכנון דרכים לקידום.

כגנות מנהלת ג

אשאל את עצמי לפני התחלת התכנון :

מהן אמונותי המקצועיות?
מה נדרש ממני על ידי מערכת החינוך?
מהן תכניות הלימודים שעלי להכיר?
מהם מסמכי המדיניות המנהליים שעלי להכיר?
מיהם הילדים וההורים בגן השנה?
מהם המאפיינים התרבותיים של הקהילה?
מהם המשאבים שעומדים לרשותי?

תכנית שנתית

התכנית תכלול מטרות המשקפות את מדיניות משרד החינוך, המחוז, הרשות המקומית והמגזר, המטרות המוגדרות במסמכי תכניות הלימודים ואת האמונות המקצועיות של צוות הגן. בתכנית העבודה יוגדרו המענים הדיפרנציאליים לצורכי הילדים על בסיס הערכת הגגנת, ויינתן ביטוי להקשר התרבותי-חברתי של אוכלוסיית הילדים בגן (צורכי הקהילה והמשפחות). היכרות מעמיקה ושיטתית של הגגנת עם כל ילד מאפשרת לזהות את יכולותיו, את תחומי התעניינותו, את העדפותיו ואת הרקע המשפחתי-תרבותי שלו ומהווה נקודת מוצא לתוכניות החינוך בגן.

איסוף המידע על הילדים יתבצע באופן רציף במצבים טבעיים במהלך פעילות שגרתית בגן. אמצעים מגוונים עומדים לרשות הגגנת: שיחות עם הורי הילד ועם הילד עצמו, תצפיות כלליות או ממוקדות וכן באמצעות כלי התצפית 'מבטים'¹, יצירות ותוצרי עבודה של ילדים ועוד. הגגנת תתעד בתיק הגן את המידע על אודות כל אחד מהילדים. **ניתוח המידע באופן עקיב שלוש פעמים בשנה מאפשר לגגנת להתאים את התכנון הפדגוגי לצרכיהם המשתנים של הילדים.**

תכנית עבודה בגן-הילדים

תכנית עבודה היא כלי פדגוגי המסייע לגגנת לתרגם את המטרות החינוכיות לעשייה בגן-הילדים. התכנית כוללת מרכיבים פדגוגיים ומרכיבים מינהליים המאפשרים לה ולצוות הגן לארגן ולבצע את עבודתם.

חשוב שתכנית העבודה תהיה מותאמת למשתמשים בה. לכן היא תיקבע על-ידי כל גגנת מנהלת גן בשיתוף עם צוות הגן.

במטרה ליצור תשתית משותפת לאנשי מקצוע במערכת החינוך הקדם-יסודי גובשו עקרונות אחדים בסיסיים.

תכנית עבודה פדגוגית

ילדים בגיל הרך לומדים בכל עת ובכל מקום. הם לומדים מתוך התנסויות מזדמנות ומכוונות, וכל חוויה תורמת לתהליך התפתחותם. במהלך הפעילות הילדים רוכשים בו-זמנית כישורים אינטלקטואליים וחברתיים, ידע חדש ומיומנויות למידה. תכנית הוראה אינטגרטיבית מועילה, מהנה ומאתגרת מאפשרת למידה במגוון תחומים ותורמת להעשרת ידע עולם.

בגני-ילדים שבהם הפעילות הפדגוגית מתוכננת ומכוונת למטרות מוגדרות, ילדים לומדים טוב יותר¹. על כן, חשוב שבכל גן תהיה תכנית עבודה פדגוגית כתובה. תכנית גן תאפשר מכוונות משותפת של העשייה החינוכית של כל חברי הצוות.

תכנית עבודה פדגוגית בגן-הילדים כוללת פירוט של ידע, ערכים, מיומנויות וכישורים, שמצופה מילדים לפתח, ותכנון דרכים לקידום².

יישום התכנית מניב תמיד תוצאות מסוג כלשהו. החלטות ביחס לתוצאות הרצויות, דהיינו המטרות והדרכים להשגתן, משפיעות על כל מהלך החיים בגן.

המטרות בתכנית נקבעות על-ידי הגננת מנהלת הגן בתיאום עם צוות הגן, תוך מתן ביטוי למדיניות מערכת החינוך, הרשות המקומית ולמטרות ייחודיות שהמחנכים בגן שואפים לקדם. בתכנון ההתנסויות בגן יבוא לידי ביטוי הידע המקצועי של הגננת על התפתחות הילדים ועל דרכי למידתם, והיכרותה את קבוצת הילדים הייחודית באותה שנה בגן. חשוב שהתכנית תאפשר לילדים להגיע לתוצאות משמעותיות מבחינה התפתחותית ולימודית באמצעות מגוון התנסויות מתאימות לגיל הילדים כגון: משחק, הבעה בדרכים שונות ולמידת נושאים שמעניינים את ילדי הגן.

כאשר מחנכים בגן נשענים על מטרות התכנית הפדגוגית, מכוונות מטרות אלו את פעילותם היומיומית ואת האינטראקציות שלהם עם הילדים תוך שמירה על עקיבות ולכידות.

עקרונות לתכנית עבודה פדגוגית

תכנית עבודה פדגוגית בגן:

- תכלול מטרות המשקפות את האמונות המקצועיות של צוות הגן, את מדיניות אגף הגיל, המחוז, הרשות המקומית והמגזר, ואת המטרות המוגדרות במסמכי תכניות הלימודים.
- תשקף את ההתמחויות של כל אחד מחברי הצוות.
- תאפשר פעילויות יזומות על-ידי מבוגרים ופעילויות יזומות על-ידי ילדים.
- תכלול פעילויות מתוכננות מראש ותכנים שנוצרים בעקבות התרחשויות בגן ובקהילה.
- תכנון דרכי עבודה תתבסס על ידע קודם של הילדים ותסייע להבניית ידע חדש.
- תשקף את מבנה העבודה הייחודי של גן-הילדים ותכלול:

1 משרד החינוך, מבטאים מסתכלים בסביבה טבעית על ילדים (2002), האגף לחינוך קדם יסודי

¹ מתוך: National Association of State Boards of Education (NASBE) (2006). **Fulfilling the Promise of Preschool: Creating High-**

Quality Learning Environments. Executive version, The Association Alexandria, Virginia, oct. 2006.

² משרד החינוך, תכנית היסוד למערכת החינוך הקדם-יסודי, (מרס 2000), האגף לחינוך קדם-יסודי.

- תכנון של סביבות למידה
- מגוון פעילויות המתקיימות בו-זמנית באותו מרחב
- תכנון של פעילויות בהנחיית המבוגר, ופעילויות המתקיימות ללא הנחייתו - בין הילדים לבין עצמם
- תכלול התנסויות לימודיות שמתאימות לצרכים ההתפתחותיים ולדרכי למידתם של ילדים צעירים:
  - משחק על גווניו השונים
  - הבעה במגוון אמצעים
  - פעילויות לילדים בעלי סגנונות למידה שונים
  - נושאים אינטגרטיביים שילדים מכירים ומתעניינים בהם
  - שילוב משמעותי (לא מאולץ), בין תחומי הדעת וההתפתחות השונים
- תשקף את התאמת ההתנסויות המתוכננות להקשר תרבותי-חברתי, בהתאם לאוכלוסיית הילדים בגן (צורכי הקהילה והמשפחות)
- תשקף את צורכי הילדים על בסיס הערכת הגננת (תכנית העבודה לטווח בינוני וקצר)
- תשקף את ההערכה של הגננת על עבודתה (הערכה רפלקטיבית): מה נעשה ותרם לקידום של הילדים וכדאי להמשיך בו, ועל מה כדאי לוותר

תכנית העבודה הפדגוגית תיתן מענה לשתי שאלות:

1. לאן רוצים להגיע, מהי התוצאה הרצויה?
2. מה יהיו דרכי הפעולה כדי להגיע לתוצאה הרצויה?

מה יהיו דרכי הפעולה כדי להגיע לתוצאה הרצויה?	לאן רוצים להגיע? מהי התוצאה הרצויה?	
קביעת דרכי פעולה מרכזיות שיחזרו על עצמן במהלך השנה	קביעת מטרות כלליות המסמנות את כיוון הפעולה עם כל ילדי הגן	בתכנון השנתי:
קביעת נושאים, יעדים מרכזיים, פעילויות, שינויים בסביבת הגן וקביעת לוח משוער	לאחר ההיכרות עם הילדים, קביעת יעדים ספציפיים לחודשים הקרובים	בתכנון לטווח בינוני:
פירוט הפעילויות לכלל ילדי הגן ופעילויות דיפרנציאליות עבור קבוצות ילדים שונות	קביעת יעדים מפורטים לפעילויות עם כל הילדים ועם קבוצות ילדים שונות	בתכנון לטווח קצר:

תכנית עבודה פדגוגית שנתית

- בתכנון פדגוגי שנתי ייקבעו מטרות כלליות. המטרות יוגדרו בצורה רחבה, והן יאפיינו את כיווני העשייה החינוכית לאורך השנה בגן.
- תכנון פדגוגי שנתי יכול פירוט דרכי פעולה מרכזיות החוזרות על עצמן ומאפשרות קידום הילדים בזיקה למטרות. התכנון יאפשר תיאום בין כל חברי צוות הגן ויסייע ליצירת אקלים גן מיטבי.
- בנספח למסמך מצורף:

- ריכוז של המטרות הכלליות בתחומים השונים, כפי שהן מוגדרות במסמכי תכניות לימודים³

³ ליד כל קבוצת מטרות צוין המקור - המסמך הרשמי שממנו הן נלקחו

- דוגמאות לדרכי פעולה מרכזיות

תכנית עבודה פדגוגית לטווח בינוני

תכנית עבודה פדגוגית לטווח בינוני תיגזר מהמטרות השנתיות, תתבסס על ההערכה של צורכי הילדים, ותשקף את ההתרחשויות בגן ואת האירועים בחברה ובקהילה. מסגרת הזמן תנוע בין חודש עד שלושה חודשים.

בתכנון לטווח בינוני ייקבעו יעדים ספציפיים לכלל הילדים בגן ולקבוצות ילדים שונות לחודשים הקרובים. בבחירת היעדים אפשר להיעזר בפירוט המטרות במסמכי תכניות הלימודים.

בנוסף, יפורטו בתכנית תכנים מרכזיים של הפעילות בגן (נושאים, אירועים, פעילויות מרכזיות) ושינויים בארגון הסביבה הלימודית.

תכנית עבודה פדגוגית לטווח קצר

תכנית עבודה פדגוגית לטווח קצר נגזרת מהתכנון לטווח בינוני. מסגרת הזמן נעה בין ימים אחדים עד שבוע. התכנית תתבסס על ההערכה של צורכי הילדים, ותשקף את ההתרחשויות בגן ואת האירועים בחברה ובקהילה.

בתכנון לטווח קצר מוגדרים יעדים אופרטיביים ומפורטות הפעילויות לכלל ילדי הגן ופעילויות דיפרנציאליות עבור קבוצות ילדים שונות. בתכנון הפעילות חשוב להתייחס: לנושא הפעילות, לתחומים שבהם תקדם הפעילות את הילדים, להגדרת היעדים, להרכב הילדים שישתתף בפעילות, לדרכי ההוראה שייבחרו, לזמני הפעילות בסדר היום, למקום שבו תתרחש הפעילות (בתוך הגן / בחצר), למשך זמן הפעילות (חד-פעמית או מתמשכת), לגורם שינחה את הפעילות (גננת, סייעת, ילדים, הורה).

תכנית עבודה שנתית ארגונית

תכנית העבודה בגן מתפרשת על פני ציר לוח השנה.

תכנית עבודה שנתית ארגונית מאפשרת לצוות הגן לקבוע **לוח זמנים** להשגת המטרות הפדגוגיות ומסייעת לתכנון ההוראה.

בתכנון הארגוני יש לקבוע לוח זמנים:

- להשתתפות ילדי הגן בפעילויות שונות
- לגיבוש ולתיאום עבודת צוות (מפגשים משותפים לפחות שלוש פעמים בשנה)
- לסיכום המידע על הילדים ולהכנת תכנית להמשך הפעילות
- לרפלקציה על עבודת הגננת והצוות
- לשיתוף הורים
- לפעילות בקהילה
- לפגישות עם גורמים בעלי עניין

תכנית עבודה שנתית ארגונית היא חלק מתיק גן הכולל נהלים, טפסים, מכתבים, ניהול הבטיחות ותחזוקת הגן.

במהלך שנת הלימודים ישנה צוות הגן ויעדכן את לוחות הזמנים בהתאם לצורך. סדר היום והנושאים לפגישות ולפעולות ייקבעו בסמוך לאירוע.

תכנית העבודה הפדגוגית תכלול את מקצועות הליבה: כישורי חיים, חינוך גופני, לקראת קריאה וכתובה, מדע וטכנולוגיה, מתמטיקה, אמנויות, מקרא, תרבות מורשת ומסורת.

ראי נספח מספר 3 - מטרות אופרטיביות, יעדים והתנהגויות מצופות בכל אחד ממקצועות הליבה שצוינו.

התוכן בגן

התוכן בגן הוא מכלול הנושאים, המושגים, הערכים והמיומנויות, שילדים אמורים ללמוד בגן בהנאה, ובכלל זה אף תכנים שמטרתם הנאה ושעשוע בלבד. בחירת התוכן מתבססת על התייחסות לשלושה היבטים:

היבט התפתחותי

בבחירת תכנים חשוב להביא בחשבון את טווח הנורמה ההתפתחותית. יחד עם זאת, היכולות האישיות של הילדים הן שיקבעו בסופו של דבר את רמת הפעילות. על כן, התכנים צריכים לאפשר לילדים, הממוקמים בנקודות שונות ברצף ההתפתחות ומתפקדים ברמות שונות, להתפתח ולשכלל את יכולותיהם.

היבט חברתי-אישי

תכנים המאפשרים היענות לשונות בנטיות האישיות, לתכונות אישיות, להעדפותיו, לתחומי העניין שלו ולידע הקודם שהילד מביא עמו, ועל-פי צרכים הנובעים מהיותו חלק ממשפחה ומקהילה בעלת אפיונים ייחודיים.

היבט חברתי-תרבותי

תכנים התורמים לתפקוד הילדים בהקשר החברתי-תרבותי שבו הם חיים. תכנים אלה מביאים לידי ביטוי את הערכים של החברה והקהילה ואת התשתית הנדרשת ללמידה בתחומי הדעת השונים שהוגדרו כחיוניים להמשך הלמידה במסגרת בית-הספר. בתכנון תסתייע הגננת בתכניות לימודים בתחומי הליבה: 'תשתית לקראת קריאה בגן', 'חינוך גופני לגן-הילדים', 'מתמטיקה לגן-הילדים', 'מקרא', ובתכנית המסגרת (בנושאים שעדיין לא פותחו בהם תכניות לימודים). כמו כן, אפשר להיעזר בחומרי הוראה-למידה שפותחו במשרד החינוך.

קריטריונים לבחירה ולבדיקת התוכן

1. משמעותי, מעורר מעורבות ורלוונטי
  - תכלית הפעילות מובנת לילד
  - קרוב ככל האפשר לעולם הילד, קשור למציאות שבה הוא חי
  - מוגש בהקשר לסיטואציות משמעותיות לילדים
2. מתאים ליכולות של הילדים
  - בטווח ההתפתחות של הילדים
  - מבוסס על ידע קודם ומתקשר לידע חדש
  - מאפשר פעילות ברמות מורכבות שונות ובסגנונות למידה שונים
3. מאפשר היענות לשונות אישית
  - תחומי עניין, העדפות, נטיות אישיות
4. עונה לשונות חברתית וסביבתית
  - מכבד ותומך ביחיד, בשפתו ובתרבותו ויוצר קשר בין התרבות שבה גדל הילד לבין התרבות הישראלית
5. מאפשר לקדם את הילדים במכלול תחומי ההתפתחות
  - נותן מענה לצרכים רגשיים

- מחזק תחושת ביטחון ותחושת שייכות
  - מאפשר תחושת הצלחה והנאה מלמידה
  - מאפשר פיתוח יכולות חשיבה
  - מטפח כישורי הבעה
  - מזמן התנסות בפתרון בעיות
  - מזמן אינטראקציות חברתיות ולמידת עמיתים
  - מאפשר לקדם מיומנויות במוטוריקה הגסה והעדינה
6. מאפשר אינטגרטיביות
- נושאים שקיים בהם פוטנציאל קוריקולרי לקידום הילדים בתחומי דעת שונים
  - התכנים משולבים בתחומי הדעת השונים
7. מאפשר לכלול תכני ליבה
8. מהימן - נכון, מדויק, לא יוצר הטעיות

